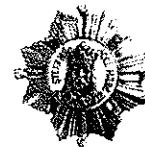

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, nr.198
Tel. (+373) 22 25-72-94

Nr. 06/2-366 din „12” 02, 2020
La nr.03/1486 din 12 februarie 2020

Ministerul Justiției

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul legii cu privire la suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare de detenție.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție, pe 3 (trei) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO20/6322 din 12.02.2020

la proiectul de lege cu privire la suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare de detenție

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Justiției, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 privind actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional *"etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*

e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."

Proiectul supus expertizei lipsește atât pe pagina web a Ministerului Justiției, cât și pe portalul guvernamental www.particip.gov.md.

Prin urmare, în procesul de promovare a proiectului, nu s-au respectat rigorile de asigurare a transparenței decizionale prevăzute la art.11 alin.(2²) și art.12 alin.(2) al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Din nota informativă poate fi dedus că proiectul are drept scop reexaminarea procedurii de reducere a pedepsei penale condamnaților deținuți în condiții precare de detenție, în contextul identificării unui mecanism viabil care să asigure, atât realizarea scopului pedepsei penale, cât și remedierea compensatorie a detenției în condiții necorespunzătoare în Republica Moldova.

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune suspendarea aplicării, de către instanțele de judecată, a reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare de detenție, conform prevederilor art.385 alin.(5), art.473² alin.(3) și 473⁴ alin.(4) din Codul de procedură penală.

Prin urmare, conchidem că scopul dedus din nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesele statului și în ceea ce privește realizarea scopului pedepsei penale.

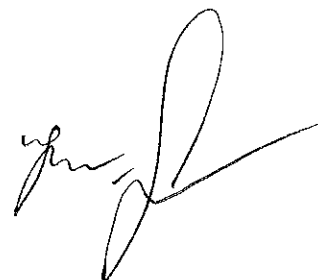
De asemenea, proiectul promovează interesele societății cu referire la încrederea cetățenilor în aplicarea corectă a politicilor penale, în special la aspectul de pedeapsă și executarea pedepsei penale. Prin urmare, promovarea intereselor menționate supra nu este în detrimentul interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „nota informativă care cuprinde:

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;

f) *modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare*".

În nota informativă autorul a specificat: denumirea autorului, condițiile care au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări, principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi, fundamentarea economico-financiară, modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare, avizarea și consultarea publică a proiectului.

Astfel, considerăm că nota informativă conține o justificare suficientă a promovării proiectului de act normativ.

Concomitent, menționăm că în raportul de expertiză anticorupție (din 11 iulie 2016) întocmit la proiectul legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal, Codul de procedură penală, Codul de executare) promovat de către Guvern (numărul actului adoptat 163 din 2016), care avea drept scop umanizarea politicii penale, Centrul a atenționat asupra faptului că „*eliberarea condiționată înainte de termen*”, în tandem cu diminuarea/excluderea condițiilor necesar de întrunit pentru deținuții care solicită eliberarea condiționată nu „*va spori siguranța publică și reduce desocializarea deținuților*”.

De asemenea, Centrul a consemnat rezerva față de cum se va aplica mecanismul de despăgubire pentru preveniți/deținuți pentru condiții neadecvate în condițiile în care majoritatea penitenciarelor din Republica Moldova nu satisfac standardele europene, precum și de despre existența riscului unor plăți substanțiale din bugetul de stat.

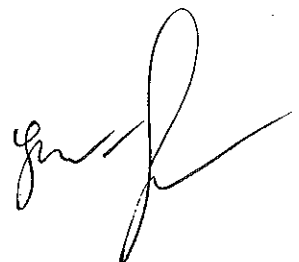
Totodată, Centrul nu a considerat relevante exemplele date de autor din legislația penală a Norvegiei, datorită diferențelor enorme între sistemele de drept, gradul de cultură juridică a populației și (nu în ultimul rând) nivelului de dezvoltare economică. În raportul de expertiză din 2016 Centrul a propus completarea notei informative cu aspectele ce țin de analiza principalelor prevederi și argumentarea propunerilor, cu eventuale studii de drept comparat, cu estimarea efectelor reglementărilor asupra societății în ansamblu, luând în considerare atât pericolul social pe care-l prezintă deținuții care vor beneficia de reglementări penale mult mai blânde, precum și diminuarea efectului educativ al pedepselor penale aplicate.

La fel, menționăm că aspecte ce țin de deficiențele aplicării mecanismului compensatoriu sunt reflectate în Analiza strategică privind aplicarea mecanismului compensatoriu la reducerea termenului de detenție a deținuților și liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, efectuată de către Centru în 2019.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară*”.

Implementarea în practică a normelor proiectului nu necesită mijloace financiare suplimentare din bugetul de stat, fapt confirmat și de către autor în nota informativă.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative "*textului proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]"

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea 100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

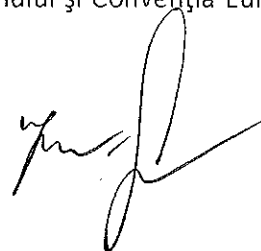
În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte legislative sau normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul legii cu privire la suspendarea aplicării reducerii pedepsei condamnatului deținut în condiții precare de detenție a fost elaborat de către Ministerul Justiției, în scopul reexaminării procedurii de reducere a pedepsei penale condamnaților deținuți în condiții precare de detenție, în contextul identificării unui mecanism viabil care să asigure, atât realizarea scopului pedepsei penale, cât și remedierea compensatorie a detenției în condiții necorespunzătoare în Republica Moldova.

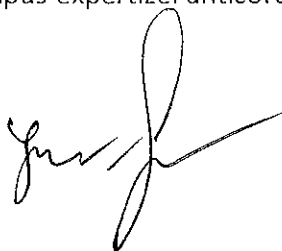
În cadrul procesului de elaborare autorul n-a respectat prevederile legale cu privire la transparența în procesul decizional, însă proiectul corespunde normelor de tehnică legislativă.

Proiectul corespunde interesului public general, deoarece va contribui la identificarea și aplicarea mecanismului corespunzător, care să asigure realizarea scopului pedepsei penale, precum și respectarea deciziilor Curții Europene a Drepturilor Omului în adresa Republicii Moldova, în ceea ce privește condițiile de detenție în penitenciare.

Despre deficiențele legate de implementarea mecanismului compensatoriu, Centrul a atras atenția legiuitorului încă în 2016, în cadrul raportului de expertiză anticorupție întocmit asupra proiectului legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul penal, Codul de procedură penală, Codul de executare) promovat de către Guvern (numărul actului adoptat 163 din 2016), care avea drept scop umanizarea politicii penale, însă fără rezultat.

În normele proiectului supus expertizei anticorupție n-au fost identificați careva factori sau riscuri de corupție.

12.02.2020

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:
Vadim Gheorghiuță, Inspector principal